

ArbetsmarknadsförvaltningenRagnar Mattsson
Strategisk utvecklare

Arbetsmarknadsnämnden

Sammanträdesdatum 24 april 2019

Remittering av betänkandet Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talande språk. SOU 2018:83, Dnr 00056/2019**Sammanfattning**

Regeringen beslutade den 19 oktober att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av samhällets behov av och tillgång till tolkar. I december 2018 överlämnade utredningen sitt betänkande Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (2018:83). Arbetsmarknadsförvaltningen vill i detta remissvar lyfta fram ett antal förslag och rekommendationer.

Utredningen slår fast att barntolkning inte får förekomma då det är negativt ur flera perspektiv och arbetsmarknadsförvaltningen stödjer denna bedömning. Utredningen rekommenderar dessutom en tillsynsmyndighet för tolkförmedlingen samt förespråkar en professionalisering av tolkyrket. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att en tillsynsmyndighet för samtliga tolkar kan öka kvalitet och legitimitet inom den egna verksamheten såväl som inom branschen i stort.

Vidare föreslår utredningen en rikstaxa för tolkuppdrag samt en översyn av tolkanvändandet i olika verksamheter. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att en rikstaxa kan underlätta att knyta till sig kompetens i den egna verksamheten och kopplat till en översyn av användandet ser vi att finns en effektiviseringspotential som i delar kan möta de ökade kostnader som en eventuell rikstaxa innebär. Slutligen så rekommenderar utredningen att det bör tillföras mer medel för utbildningsanordnare som vill bedriva utbildning på högre nivå.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser ett intresse i att följa kommande utbildningssatsningar för att skapa förutsättningar till att möta framtida kompetensbehov.

Beredning

Regeringen beslutade den 19 oktober 2018 att tillkalla en särskild utredare för att göra en översyn av samhällets behov av och tillgång till tolkar. Uppdraget omfattade också att lämna förslag på ett flexibelt, rättssäkert och effektivt system för att samhällets nuvarande och framtida behov av tolktjänster i talade språk skulle tillgodoses.

I december 2018 överlämnade utredningen sitt betänkande Att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (2018:83). I februari 2019 skickades en remittering av betänkandet till Helsingborgs stad som remissinstans. I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i betänkandet. Regeringen önskar särskilt remissinstansernas bedömning av om kostnadseffektiviteten i tolktjänsterna kommer att påverkas och vilka kostnader förslagen kommer att medföra.

Arbetsmarknadsnämnden har gett arbetsmarknadsförvaltningen i uppdrag att handlägga ärendet genom att bedöma samt inkomma med synpunkter på betänkandet tillsammans med berörda medarbetare inom tolkförmedlingen. I ärendet presenteras förslag på synpunkter att lämna som yttrande i remissvar till betänkandet.

I ärendet finns följande handlingar

- Betänkandet "att förstå och bli förstådd – ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk. SOU 2018:83
- Förslag till yttrande.
- Tjänsteskrivelse

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till arbetsmarknadsnämnden är

att till utbildningsdepartementet lämna yttrande i enlighet med upprättat förslag

Beskrivning av ärendet

Inom Arbetsmarknadsförvaltningen finns sedan flera år en väl etablerad tolkförmedling. Tolkförmedlingen serverar stadens förvaltningars behov genom förmedling av tolkuppdrag men anlitas även av såväl andra kommuner som privata verksamheter. Tolkförmedlingen arbetar utifrån gällande rutiner med rekrytering och kompetenshöjning av tolkar. Verksamheten är certifierad enligt ett branschpassat certifieringssystem FR2000 samt ingår i Tolkserverådet som är branschorganisation där ett tjugotal offentliga och privata tolkförmedlingar är medlemmar. I Tolkserverådet arbetar man bland annat med att ta fram rekommendationer och test vid nyrekrytering av tolkar samt att man är en sammanhållande kontakt med myndigheter gällande tolkmarknaden och branschen i allmänhet. Arbetsmarknadsförvaltningens tolkförmedling ser ett värde i att vara med och upprätthålla en gemensam kvalitetsnivå samt att utbyta erfarenheter, kunskap och utmaningar som utvecklar branschen. Med utgångspunkt i detta och som remissvar till utredningen (SOU 2018:83) vill Arbetsmarknadsförvaltningen lyfta fram ett antal förslag och rekommendationer vilka följer nedan.

Utredningen slår fast att barntolkning inte får förekomma. Detta sker idag i alltför stor omfattning och är negativt ur flera perspektiv. Barn riskerar att få ta del av föräldrars berättelser om trauman och starka upplevelser samt att barn riskerar att få tolka i egna intressen exempelvis inom skolsammanhang och föräldramöten. Barn bör inte ägna sig åt att tolka åt sina föräldrar annat än vid akut fara. Arbetsmarknadsförvaltningen stödjer denna bedömning.

Utredningen rekommenderar en tillsynsmyndighet för tolkförmedlingar med förslag att arbetet leds genom Länsstyrelsen. Idag finns ingen tillsynsmyndighet vilket innebär att endast auktoriserade tolkar har skyddade titlar och faller under tillsyn av Kammarkollegiet. Utredningen förespråkar även en professionalisering av tolkyrket, exempelvis genom kunskapsprov eller validering. Majoriteten de tolkar som anlitas vid Helsingborgs tolkförmedling är inte auktoriserade och en tillsynsmyndighet för samtliga tolkar kan öka kvalitet och legitimitet inom den egna verksamheten såväl som inom branschen i stort. När det gäller kunskapstest så finns redan denna rutin vid rekrytering till tolkförmedlingen.

Utredningen föreslår även en rikstaxa för tolkuppdrag. Idag har olika myndigheter och aktörer olika taxor vilket innebär att det kan uppstå orättvis konkurrens mellan verksamheterna.

Helsingborgs tolkförmedling har som kommunal aktör generellt sett lägre taxor. Med en rikstaxa kan stadens tolkförmedling knyta till sig bättre kompetens och därmed ökad kvalitet. Med ökad kvalitet bedöms även tolkanvändandet kunna påverkas och möjliggöra vissa besparingar till följd av ökade kostnader som rikstaxan innebär. Utredningen rekommenderar också en översyn av tolkanvändandet vilket arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på då vi bedömer att det finns effektiviseringspotential inom den egna verksamheten.

Gällande utbildningsförutsättningar så finns det idag endast ett lärosäte i Sverige som har tolkutbildning på högskole- och universitetsnivå, detta är lokaliserat i Stockholm. Utredningen rekommenderar att det bör tillföras mer medel för utbildningsanordnare som vill bedriva utbildning på högre nivå. Samtidigt har man på prov under två år beviljat en yrkeshögskoleutbildning som bedrivs på fyra orter i Sverige. Utifrån utbildningsförutsättningarna för tolkuppdraget så ser arbetsmarknadsförvaltningen ett fortsatt intresse i att följa Yrkeshögskolans provutbildning som ett sätt att möta framtida kompetensbehov.

Gällande uppdragsformerna som tolk i anställning respektive frilans så arbetar den absoluta majoriteten av verksamma tolkar på frilansuppdrag. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det finns fördelar med båda uppdragsformerna där ingen tydligt överväger den andra. Förslag är därför att inte ta ställning med något yttrande i denna fråga.

Maria Norrby
Arbetsmarknadsdirektör

Johanna Eriksson
Utvecklingschef

Beslutet ska skickas till
Utbildningsdepartementet